

Особливості розробки ескізу моделі одягу, створеного з некроєного полотна матеріалу

Анотація. Робота присвячена аналізу графічного відображення форми одягу, створеного з цілого відрізу тканини. Наводиться короткий екскурс в історію створення одягу з некроєного полотна матеріалу. Відзначено способи утворення складок і драпіровок під час роботи з цілим відрізом тканини, прийоми графічного відображення форми одягу, створеного з матеріалів із різними пластичними властивостями.

Ключові слова: форма одягу, ескіз моделі одягу, графічне відображення, драпіровка, пластичні властивості матеріалів.

Abstract. The work is devoted to the analysis of the graphic representation of the form of clothing created from a whole piece of fabric. A short excursion into the history of the creation of clothes from uncut canvas material is given. Methods of forming folds and draperies when working with a whole piece of fabric, methods of graphic representation of the shape of clothes created from materials with different plastic properties are noted.

Keywords: clothing form, clothing model sketch, graphic representation, drapery, plastic properties of materials.

Постановка наукової проблеми. Актуальною проблемою є визначення факторів, вибір яких забезпечує максимальну художню виразність швейних виробів за рахунок єдності конструкції та матеріалів. Вибір оптимальних формоутворюючих засобів на стадії конструктивного моделювання при сучасному розмаїтті модних форм одягу, які мають складне конструктивне рішення, та текстильних матеріалів, які часто містять синтетичні та натуральні волокна, є найбільш значущим фактором у проектуванні швейних виробів різного призначення з урахуванням закономірностей тектоніки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Художнє конструювання та конструктивне формоутворення одягу з різних тканин розглянуто у роботах Г. Горіної, А. Черемних, М. Кісіль, Т. Козлової, О. Колосніченко, Т. Ніколаєвої та інших.

Мета і завдання статті – схарактеризувати особливості розробки ескізу моделі одягу, створеного з некроєного полотна матеріалу.

Виклад основного матеріалу. На заняттях з проектування нового виробу головним завданням фахівців професійної освіти є створення такої форми, завдяки якій повністю розкриється зміст виробу. Першим етапом проектування тектонічної форми одягу є визначення його функціонального призначення, що зумовлює основні засади організації просторової форми виробу. Далі слідує визначення властивостей тканин і пошук конструктивного рішення проектованої тектонічної об'ємно-просторової форми.

Одяг поділяється на кроєний, який складається з однієї або більше формоутворюючих деталей, що викроюють з певного матеріалу, та некроєний, який складається з одного цілого шматка матеріалу, а його об'ємну форму створюють драпіруванням, в'язанням або іншими способами.

Ідеальним прикладом одягу створеного на фігурі людини із цілого шматка тканини, є античний костюм стародавніх греків. Основними видами одягу чоловіків і жінок античної Греції були хітон і гіматій. Вони мали різне призначення, але при цьому однакову форму – і той і інший представляв собою прямокутник тканини, який драпірувався навколо фігури різноманітними способами залежно від характеру занять його власника і скріплювався на плечах спеціальними пряжками – аграфами [4].

Драпіровані некроєні форми костюма з цілого шматка тканини характерні й для Стародавнього Риму. Особливо це відноситься до верхнього одягу – тоги, що представляла собою, найчастіше, овальний шматок тканини з розмірами приблизно 6,0 м на 1,8 м. Мистецтво

драпірування тоги було дуже непротим і цінувалося надзвичайно високо. Спосіб носіння тоги був таким же важливим предметом навчання, як і риторика. Тога була вираженням якостей її власника – по тому, як вона була задрапірована, судили про культуру, освіту, ступінь достатку і соціального становища. Тканина тоги утворювала цілий каскад складок, що йдуть у різних напрямках і створюють напрочуд гарний, завжди новий ритмічний лад.

Античний костюм і до наших днів залишається неперевершеним зразком драпірованого одягу, створеного методом наколювання цілого шматка тканини. Такого роду одяг не має швів, принцип утворення його форми – ліплення, укладання матеріалу на тілі з різним ступенем облягання, який залежить від пластичних властивостей тканини і напрямку ниток основи. Якщо тканина розташована під кутом 45 градусів до ниток основи, вона забезпечує повне облягання форми, якщо ж тканина орієнтована по утку або основі, то вона створює непластичні форми з неповним приляганням. У останньому випадку, щоб домогтися заданої форми, тканину необхідно закладати в складки.

Для виконання серії ескізів нових форм моделей одягу, припускаючи некроєні полотна матеріалів, студентам необхідно розглянути всі випадки поведінки тканини в драпірованому некроєному одязі. Пластичні можливості тканини дають різні варіанти моделювання форми з цілого відрізу. Щоб вирішити, які моделі можна спроекувати з певної тканини, рекомендують закріпити тканину на фігурі або манекені й подивитися, в якому напрямі вона виглядає привабливіше. Якщо розташувати тканину таким чином, щоб нитка основи збігалася з вертикаллю костюма, то всі вертикальні утворення – різноманітні складки і зборки – будуть зберігати свою форму [3].

Тканина з вертикальним розташуванням по утку, тобто з поперечною орієнтацією, теж може зберігати вертикальність складок і зборок, але з меншою стійкістю, оскільки нитки утку мають більш слабкий натяг, ніж нитки основи, і, при розташуванні вертикально, провисають. Тому розташовувати тканину в поперечному напрямку при створенні вертикально побудованої форми доцільно тільки в разі необхідності, наприклад, якщо це продиктовано рисунком тканини. Якщо закріпити один із кутів прямокутного шматка і дати тканині можливість вільно спадати, то вийде вузол складок-фалд. Якщо ж закріпити лівий і правий кінці вільно спадаючої тканини, утворюються округлі складки-драпірування, спрямовані назустріч один одному.

Студенти мають враховувати, що форма одягу пристосована до складної форми людської фігури. У некроєному костюмі, утвореному з цілого шматка, вільне падіння тканини поєднується з драпіровками, закріпленими з двох сторін. Вільне падіння відбувається в тому випадку, коли тканина закріплена з одного боку, при цьому вона утворює добре оформлені вертикальні складки і в той же час облягає опуклі частини фігури. Вільне спадання тканини може утворюватися від будь-якого конструктивного поясу: плечового, грудного, талієвого, стегнового, колінного тощо [2].

Організація форми за допомогою драпіровок має більше обмежень. Найбільш зручна для їх утворення частина тіла – торс, розташовані нижче лінії талії, вони можуть ускладнювати рух людини, тому такий варіант їх компоновання недоцільний.

Від лінії талії вгору можливі різні варіанти моделювання форми за допомогою прямо- і косо-направлених драпіровок, які, зазвичай, розташовують спереду і ззаду, у відповідності з симетричною будовою людської фігури.

У першу чергу, при малюванні драпірування намічаються основні градації, тобто освітлена і тіньова частина драпірування. Освітлена частина має градації півтонів, що переходять від світла до тіні. Тіньова частина форми драпірування має свої градації: власна тінь, рефлекс і падаюча тінь. Усі ці тони розподіляються в суворій відповідності з положенням і нахилом поверхні до джерела світла. Таким чином, визначаючи на поверхні драпірування, світло, півтон, власну тінь, рефлекс і падаючу тінь, яку ми вирішуємо засобами тону, «ліпимо» об'єм і форму драпірування (рис. 1).

Рис. 1. Зображення складок і драпіровок

Відображення формоутворення костюма з цілого шматка тканини за допомогою драпіровок цілком залежить від закономірностей будови фігури людини. З різноманіття варіантів такого моделювання можна виділити два можливі види драпіровок: опорні (закріплені з двох сторін) і опорно-вільні (закріплені з одного боку і вільно падаючи з іншого). Вони можуть бути симетричні і несиметричні, поздовжні, поперечні і діагональні – головним є те, що вони мають підкорятися тектоніці фігури, працювати на виявлення її краси і пропорційності, забезпечувати свободу її рухів [1].

Рис. 2. Ескізи нових форм моделей одягу, створених припускаючи некроєні полотна матеріалів. Робота В. Шейко

Висновок. Проектування нових форм некроєного одягу передбачає вибір і аналіз пластичних властивостей матеріалів із різною фактурою (рис. 2). Здатність тканини утворювати пластичну форму костюма в значній мірі залежить від волокнистого складу і виду ткацького переплетення. Для створення ескізів студенти можуть обрати і відобразити тканину з будь-якими пластичними властивостями. Але відомо, що більш гармонійними є форми, створені м'якими тонкими тканинами, такими як натуральний шовк, вовна, льон і бавовна найтоншого виробітку. Саме ці тканини використовувалися в античному костюмі. При цьому створення форми некроєного одягу виконують поєднанням двох головних прийомів: вільне спадання матеріалу під дією власної сили тяжіння і закладання складок драпірування в певному порядку з їх подальшим закріпленням.

Список використаних джерел:

1. Кісіль М.В. Розробка форми одягу заданої структури композиційно-конструктивними засобами формоутворення. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*: зб. наук. пр. / за ред. В.Я. Даниленка. Харків: ХДАДМ, 2010. С. 39-41.
2. Ніколаєва Т.В. Тектоніка формоутворення костюма: навч. допомога. Київ: Арістей, 2005. 224 с.: іл.
3. Робота в матеріалі. Моделювання одягу методом наколювання цілого відрізу тканини. URL: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k1220&T=02_1&lng=1&st=0 (дата звернення: 05.10.2023).
4. Amaden-Crawford C. The art of fashion draping. New York: Fairchild Publication, 2001. 96 p.